

Брюксел, 20.5.2020 г.
COM(2020) 539 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Швеция

Доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Швеция

Доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 20 март 2020 г. Комисията прие Съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97, клаузата улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В своето съобщение Комисията излага пред Съвета становището си, че предвид очаквания драстичен икономически спад вследствие на разпространението на COVID-19 настоящите условия позволяват активирането на клаузата. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че това не излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективната част на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.

Данните, предоставени от шведските органи на 31 март 2020 г. и впоследствие утвърдени от Евростат¹, показват, че излишъкът по консолидирания държавен бюджет на Швеция е достигнал 0,5 % от БВП през 2019 г., а брутният консолидиран държавен дълг е възлизал на 35,1 % от БВП. Според програмата за конвергенция за 2020 г. Швеция планира дефицит от 3,8 % от БВП през 2020 г. и дълг в размер на 39,9 % от БВП.

Планираният дефицит за 2020 г. предоставя *prima facie* доказателство за наличието на прекомерен дефицит, както е посочено в Пакта за стабилност и растеж.

В този контекст Комисията изготви настоящия доклад, в който се анализира спазването на критерия за дефицита, заложен в Договора, от страна на Швеция. Може да се счита, че критерият за дълга е изпълнен, тъй като съотношението на дълга към БВП е под референтната стойност по Договора от 60 % от БВП. В доклада се отчитат всички

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

съответни фактори и се обръща необходимото внимание на голямото икономическо сътресение, свързано с пандемията от COVID-19.

Таблица 1. Дефицит по консолидирания държавен бюджет и консолидиран държавен дълг (% от БВП)

		2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. COM	2021 г. COM
Критерий за дефицита	Салдо по консолидирания държавен бюджет	1,0	1,4	0,8	0,5	-5,6	-2,2
	Брутен консолидиран държавен дълг	42,2	40,8	38,8	35,1	42,6	42,5

Източник: Евростат, Прогноза на Комисията от пролетта на 2020 г.

2. КРИТЕРИЙ ЗА ДЕФИЦИТА

Въз основа на програмата за конвергенция за 2020 г. се планира през 2020 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Швеция да достигне 3,8 % от БВП, което е над и не е близо до референтната стойност от 3 % от БВП по Договора.

Планираното надвишаване на референтната стойност по Договора през 2020 г. е изключение, тъй като се дължи на драстичен икономически спад. Като се има предвид въздействието на пандемията от COVID-19 върху икономиката на Швеция, в прогнозата на Комисията от пролетта от 2020 г. се предвижда реалният БВП да се свие през 2020 г. с 6,1 %.

Планираното надвишаване на референтната стойност по Договора би трябвало да е временно въз основа прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г., в която се предвижда дефицитът по консолидирания държавен бюджет да спадне под 3 % от БВП през 2021 г. Тези прогнози обаче се характеризират с изключително висока степен на несигурност.

В обобщение размерът на планирания дефицит за 2020 г. е над и не е близо до референтната стойност от 3 % от БВП по Договора. Планираното надвишаване се счита за изключение съгласно Договора и на Пакта за стабилност и растеж, като същевременно се смята, че то представлява временно отклонение. Поради това анализът сочи, че *prima facie* критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.

3. СЪОТВЕТНИ ФАКТОРИ

Съгласно член 126, параграф 3 от Договора, ако държава членка не изпълнява изискванията по единия или по двата критерия, Комисията трябва да изготви доклад. Този доклад трябва също така да „взема предвид дали бюджетният дефицит надвишава държавните инвестиционни разходи, както и всички останали съответни фактори,

включително средносрочното икономическо и бюджетно състояние на държавата членка“.

Тези фактори са изяснени допълнително в член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1467/97, който предвижда, че се отчитат надлежно „всички други фактори, които според съответната държава членка са от значение за цялостната оценка на спазването на критериите за дефицита и за дълга и които държавата членка е представила на Съвета и на Комисията“.

В настоящата ситуация ключов допълнителен фактор, който трябва да се вземе под внимание за 2020 г., е икономическото въздействие на пандемията от COVID-19, което се отразява съществено върху състоянието на бюджета и води до твърде несигурни перспективи. Пандемията доведе също така до активирането на общата клауза за дерогация.

3.1. Пандемията от COVID-19

Пандемията от COVID-19 предизвика сериозно икономическо сътресение, което оказва значително отрицателно въздействие върху целия Европейски съюз. Последниците за растежа на БВП ще зависят от продължителността както на пандемията, така и на мерките, предприети от националните органи и на европейско и световно равнище, за да се забави нейното разпространение, да се защити производственият капацитет и да се подкрепи съвкупното търсене. Държавите членки вече приеха или са в процес на приемане на бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравните системи и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Освен това са приети значителни мерки за подкрепа за ликвидност и други гаранции. При наличие на по-подробна информация компетентните статистически органи следва да проверят дали тези мерки водят до незабавно въздействие върху салдото по консолидирания държавен бюджет. Заедно със спада на икономическата дейност тези мерки ще допринесат за значително повишаване на държавния дефицит и държавния дълг.

3.2 Състояние на икономиката в средносрочен план

През 2019 г. икономическият растеж надвиши 1,2 %, което се дължеше главно на стабилния нетен износ. Поради пандемията от COVID-19 обаче в прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се предвижда БВП да намалее с 6,1 % през 2020 г. в отражение на нарушаването на икономическата дейност, причинено от мерките за изолация в домашни условия и безпрецедентния спад на външното търсене. Предвижда се частното потребление да бъде засегнато от увеличаване на безработицата и слабо доверие на потребителите. Също така инвестициите би трябвало да спаднат значително през 2020 г., тъй като покачването на несигурността и очакванията за по-ниско търсене вероятно ще окажат въздействие върху инвестиционните планове на предприятията. Тази перспектива се характеризира с изключителна степен на несигурност по отношение на продължителността на пандемията и нейното икономическо въздействие. Резкият спад на БВП е смекчаващ фактор при оценяването на спазването на критерия за дефицита от страна на Швеция през 2020 г.

3.3 Състояние на бюджета в средносрочен план

Въз основа на данните за резултатите и прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. Швеция е надминала своята средносрочна бюджетна цел през 2019 г.

Швеция прие значителни мерки за ограничаване на пандемията и за подпомагане на икономиката. В програмата за конвергенция отражението върху бюджета на тези мерки за пряко подпомагане се оценява на 2,4 % от БВП през 2020 г. Според програмата салдото на консолидирания държавен бюджет следва да се подобри основно вследствие на отмяната на тези мерки за подпомагане след края на кризата.

На фона на изключително високата степен на несигурност по отношение на средносрочните икономически перспективи фискалната перспектива се характеризира с подобна голяма несигурност. Тази несигурност се отнася и до прогнозите за разходите за мерки за фискална подкрепа с цел смекчаване на икономическия спад.

3.4 Други фактори, представени от държавата членка

На 11 май 2020 г. шведските органи изпратиха писмо с съответните фактори в съответствие с разпоредбите в член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1467/97. Анализът, представен в предходните раздели, вече обхваща в голяма степен основните фактори, изложени от органите.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Според програмата за конвергенция се планира през 2020 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Швеция да нарасне до 3,8 % от БВП, което е над и не е близо до референтната стойност от 3 % от БВП по Договора. Планираното надвишаване на референтната стойност се счита за изключение и понастоящем се разглежда като временно.

В съответствие с Договора и Пакта за стабилност и растеж в настоящия доклад бяха разгледани и съответните фактори. Като цяло, тъй като планираният дефицит е доста над 3 % от БВП и като се вземат предвид всички съответни фактори, анализът сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, не е изпълнен.